

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

Problems and Obstacles in Accounting Operation of Accounting Offices in Northeastern Region of Thailand

กนกวรรณ วุฒิกนกกาญจน์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ความรู้วิชาชีพบัญชี ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลสำนักงานบัญชี การใช้ความรู้วิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี จำนวน 158 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558 ถึงเดือนพฤษภาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีความคิดเห็นในการใช้ความรู้วิชาชีพภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการวางระบบบัญชี อีกทั้งพบว่า ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านลูกค้า นอกจากนี้ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสำนักงานบัญชี และการใช้ความรู้วิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี ที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลในภาพรวม ด้านลูกค้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งทั้งประสบการณ์การทำบัญชียังมีอุปสรรคในส่วนลูกค้า การใช้มาตรฐานการบัญชี ขณะที่คุณวุฒิการศึกษาทางบัญชีที่แตกต่างกันก็ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงาน ส่วนการใช้ความรู้วิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี โดยด้านการบัญชีบริหาร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี มีผลต่อการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี ดังนี้

- 1) ด้านลูกค้า ควรจัดเตรียมเอกสารมาให้ครบ จัดหมวดหมู่เอกสารให้ถูกต้อง และให้ความสำคัญต่อ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ถนนสุรนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2558

เอกสารประกอบการจัดทำบัญชีเพื่อยื่นงบการเงินและเพื่อเสียภาษีอากร 2) ด้านมาตรฐานการบัญชี เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีมีการพัฒนาตลอดเวลาเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทาง เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรศึกษาติดตามการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีอย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านภาษีอากร ควรปรับปรุงงานด้านภาษีให้ทันต่อเหตุการณ์และศึกษาแนวโน้มของภาษีไม่ให้มีช่องว่าง 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเพิ่มอุปกรณ์ให้มากขึ้น และโปรแกรมควรมีความทันสมัย 5) ด้านการ ปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ควรมีการอบรมความรู้วิธีการทางบัญชี หลักวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางระบบบัญชีได้อย่างรัดกุม

คำสำคัญ: ปัญหาและอุปสรรค, การจัดทำบัญชี, สำนักงานบัญชี

Abstract

The objectives of this study were: to investigate the use of accounting professional knowledge, problems and obstacles in accounting operation, to compare personal data and accounting office data that affected the problems and obstacles in accounting operation, and to explore the effects of the use of accounting professional knowledge on the problems and obstacles in accounting operation. The data were collected from 158 accountants between March and May 2015 using questionnaires and analyzed for descriptive and inferential statistics. The results showed that accountants of accounting offices in the Northeastern Region Thailand had the overall opinion on the use of accounting professional knowledge at the 'High' level. The highest mean score for the opinion was on accounting operation, followed by tax accounting, and setting up accounting. The overview of the opinions on the problems and obstacles in accounting operation was at the 'Moderate' level, with the highest mean score on accounting standards, followed by tax accounting, and customer. Moreover, the investigation of relationships between personal data, accounting office data, and accountants' use of accounting professional knowledge that affected the problems and the obstacles in accounting operation revealed that age differences had effects on the overall problems and obstacles in accounting operation as well as the customer and technology utilization. Additionally, experiences in accounting were also obstacles in accounting operations related to customers and the use of accounting standards, while differences in accounting educational qualifications influenced work performance. Lastly, the use of accounting professional knowledge affected the

problems and obstacles in accounting operation, where problems and obstacles regarding managerial accounting, education, and accounting technology affected accounting operation of the accountants the most.

Apart from that, the research findings suggested the following guidelines for the accounting operations. 1) Customers: Customers should prepare all the required documents and arrange them in the correct order. Customers should also give importance to accompanied documents to submit as financial budgeting and to file the tax correctly. 2) Accounting Standards: As the accounting standards are being updated continuously, accountants should get updated and make regular changes to those standards. 3) Taxation: There should be improvement on taxation according to changes of related current situations and the future trends to reduce the taxation gaps. 4) Information Technology: Information technologies need to be increased in numbers and accounting software should be updated. 5) Accountant Practices: Accounts should receive trainings on proper accounting knowledge and auditing principles in order to use the data for effective accounting plans.

Keywords: *problem and obstacle, accounting operation, accounting office*

บทนำ

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี ได้ปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีให้มีความเหมาะสมกับสภาพธุรกิจในประเทศไทยและสอดคล้องมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard) ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำบัญชีจึงต้องศึกษาและติดตามการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้แก่ผู้ใช้งบการเงินทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่ดำเนินการในการทำบัญชีส่วนใหญ่มักใช้บริการจากสำนักงานบัญชีในฐานะที่ให้บริการทางด้านบัญชีและภาษีอากร ด้วยเหตุนี้ สำนักงานบัญชี จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อนโยบายการทำบัญชีและการเสียภาษีของธุรกิจ โดยมีผู้ทำบัญชีมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำบัญชีของธุรกิจให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ข้อกำหนดต่างๆ ในการทำบัญชีที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี แต่เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีจำนวนมาก แต่ละคนมีมาตรฐานในการทำบัญชีที่แตกต่างกันก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชี ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในด้านการใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชีตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญเพื่อเป็น

แนวทางในการพัฒนาของผู้ทำบัญชี อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ในการเรียนรู้การใช้วิชาชีพได้อย่างถูกต้อง สามารถทราบปัญหาและอุปสรรคในการ จัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทย จำนวน 20 จังหวัด เนื่องจากเป็นกลุ่มของจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเป็นเขต เมืองชายแดนที่รัฐบาลให้ความสำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555- 2559) การศึกษาดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี อันจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพและความสามารถของผู้ทำบัญชีต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

1.1 ปัญหาในทางปฏิบัติการของการพัฒนาองค์การสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้คือ (DuBrin, 1984)

1.1.1 จุดเริ่มต้นการพัฒนากิจการ การพัฒนากิจการต้องได้รับการสนับสนุนและมี จุดเริ่มต้นจากผู้บริหารระดับสูง แต่ในทางปฏิบัติมักจะเกิดขึ้นจากระดับล่าง ต่อมาผู้บริหารระดับสูง เห็นชอบ กรณีเช่นนี้ทำให้ผู้บริหารระดับสูงไม่ได้ผูกพันและทุ่มเทให้กับการพัฒนากิจการอย่างแท้จริง

1.1.2 ค่านิยมของการพัฒนากิจการ มุ่งให้สมาชิกกลุ่มมีความเปิดเผย ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจและกล้าเผชิญหน้ามากขึ้น โปรแกรมการพัฒนากิจการจึงกำหนด ค่านิยมเป็นเป้าหมาย สมาชิกที่ผ่านการอบรมตามโปรแกรมพัฒนากิจการ มักประสบปัญหาปรับตัวใน การทำงาน เนื่องจากทัศนคติและพฤติกรรมอย่างเปิดเผยของคนเหล่านั้น

1.1.3 ปัญหาการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง การพัฒนากิจการมักประสบปัญหาการ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงมาก ในแง่ปริมาณ ความรุนแรง ความซับซ้อน ซึ่งจะฝังรากลึกอยู่ในทุกๆ ระดับ ขององค์การ

1.2 ปัญหาอื่นๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากิจการ จำแนกได้ดังนี้ (สุนันทา เลานันทน์, 2544)

1.2.1 เกิดจากองค์การ เช่น องค์การที่มีระบบการให้แรงจูงใจต่ำ

1.2.2 เกิดจากฝ่ายบริหารระดับสูง เช่น ผู้บริหารระดับสูงไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ต่อการนำแนวความคิดการพัฒนากิจการไปปฏิบัติ

1.2.3 เกิดขึ้นจากผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น ทำหน้าที่ผิดพลาด เป็นผู้สอนมากกว่าการ ให้คำปรึกษา ขาดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ

1.2.4 เกิดจากการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลง เช่น ขาดความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติ รีบเร่ง ในการแก้ปัญหาเร็วเกินไป ปราศจากการวินิจฉัย ใช้เทคนิคไม่ถูกต้อง

1.2.5 เกิดจากหน่วยเหนือขององค์การ เช่น ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงิน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ออกกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินเพื่อกำหนดแนวคิดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดทำและนำเสนองบการเงินสำหรับผู้ใช้งานนอก เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ดังนี้ (ธาวี หิรัญรัมย์ และคณะ, 2559)

2.1 วัตถุประสงค์ของงบการเงิน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน การดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในฐานะการเงินของกิจการ และแสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ในการตัดสินใจของธุรกิจ

2.2 ฐานะทางการเงิน ถูกผลกระทบจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่กิจการควบคุม โครงสร้างทางการเงิน สภาพคล่อง ความอยู่รอดของกิจการ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่ดำเนินอยู่ โดยมีงบแสดงฐานะการเงินให้ข้อมูลฐานะทางการเงินของกิจการ

2.3 ผลการดำเนินงาน เป็นความสามารถของกิจการที่จะสร้างกำไรจากทรัพยากรที่ลงทุน

2.4 การเปลี่ยนแปลงในฐานะการเงิน ผู้ใช้ต้องการทราบข้อมูลกิจกรรมดำเนินงาน การลงทุนการจัดหาเงินที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดบัญชี ข้อมูลเหล่านี้ช่วยผู้ใช้ประเมินได้ว่าสามารถก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดได้ดีเพียงใด รวมไปถึงได้ใช้กระแสเงินสดเหล่านี้ได้อย่างไร

2.5 หมายเหตุและข้อมูลเพิ่มเติม ในงบการเงินต้องมีหมายเหตุและข้อมูลเพิ่มเติมอธิบายรายการต่างๆ ที่ปรากฏ และการเปิดเผยความเสี่ยงความไม่แน่นอนต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อกิจการ

2.6 ข้อสมมติในการจัดทำงบการเงิน กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินได้กำหนดข้อสมมติในการจัดทำงบการเงิน ภายใต้เกณฑ์คงค้างและการดำเนินงานต่อเนื่อง

2.7 ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพ 4 ประการ ได้แก่ เข้าใจได้ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชื่อถือได้ และเปรียบเทียบกันได้

2.8 ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ ประกอบด้วย ทันต่อเวลา ความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไป และความสมดุลลักษณะเชิงคุณภาพ

2.9 องค์ประกอบของงบการเงิน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวัดฐานะการเงินและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินงาน

2.10 การรับรู้องค์ประกอบของงบการเงิน เป็นกระบวนการที่บันทึกหรือรวบรวมรายการที่เป็นไปตามคำจำกัดความขององค์ประกอบต่างๆ ในงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยกิจการสามารถวัดค่าหรือมูลค่าของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

2.11 การวัดค่าองค์ประกอบของงบการเงิน สามารถวัดค่าโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม ราคาทุนปัจจุบัน มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ และมูลค่าปัจจุบัน

2.12 ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำบัญชีเพื่อยื่นงบการเงินต่อทางราชการและเพื่อเสียภาษีให้ถูกต้อง ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจ วางแผน ประเมินผลการดำเนินงาน พยากรณ์ผลการปฏิบัติงาน และควบคุมการดำเนินงาน

3. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2543 ทำให้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ถูกยกเลิกไป ในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำบัญชีของธุรกิจไว้ 2 ฝ่าย คือ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี กับผู้ทำบัญชี ดังนี้

3.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้า สถานที่ประกอบกิจการเป็นประจำ และบุคคลธรรมดา

3.2 ผู้ทำบัญชี ได้แก่ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี หัวหน้าแผนกบัญชี บุคคลที่เป็นผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ หัวหน้าสำนักงาน บุคคลในคณะบุคคล กรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี ผู้ช่วยทำบัญชีตามที่กำหนด

4. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี ซึ่งวิชาชีพบัญชี หมายความว่า วิชาชีพด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี มีโครงสร้างองค์กรกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ กำกับดูแล พัฒนาความรู้ ส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีคุณภาพ ควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลสำนักงานบัญชี

4. เพื่อศึกษาการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี

2. ปัจจัยข้อมูลสำนักงานบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี

3. ปัจจัยด้านการใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี

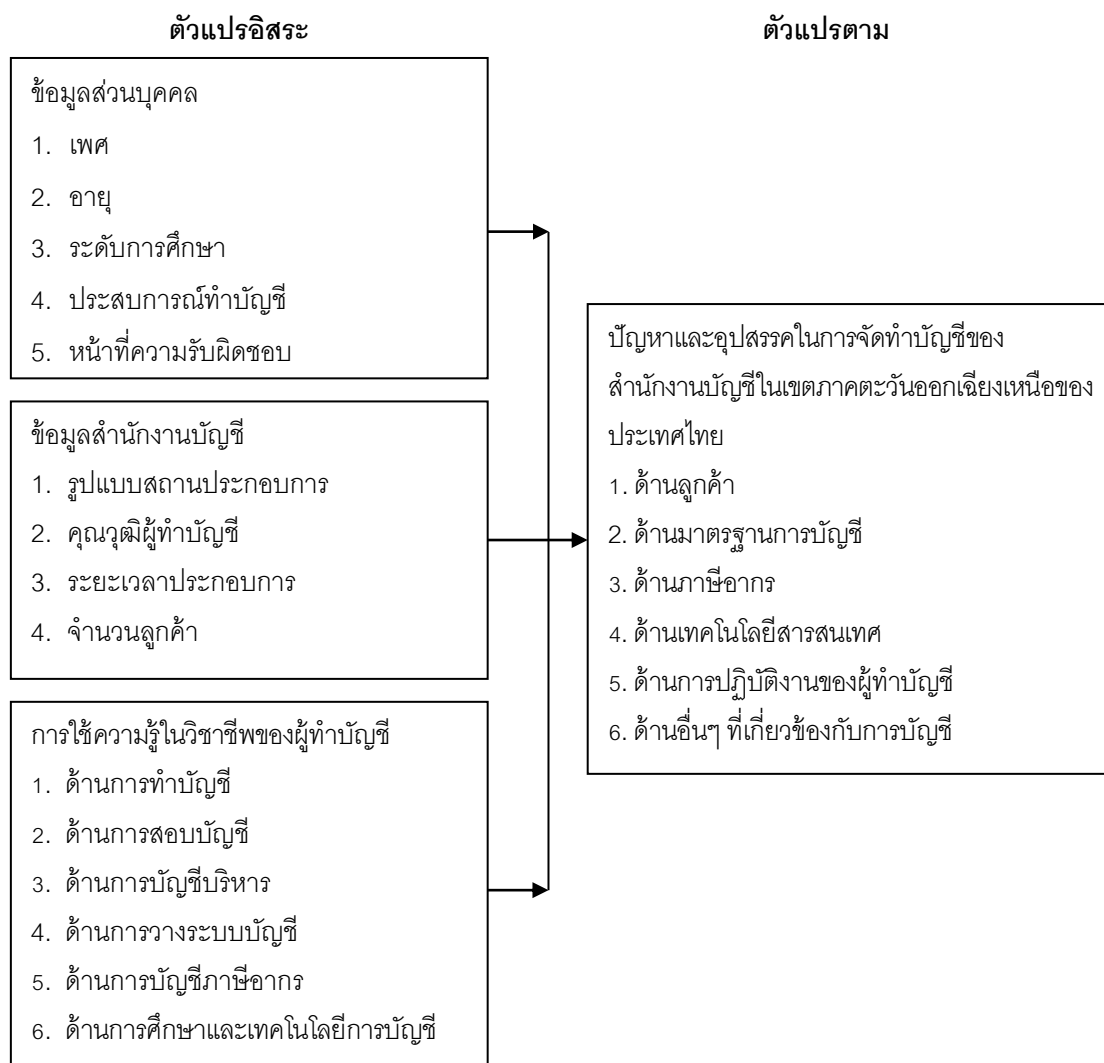
วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 20 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี จำนวน 310 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยวิธีของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 175 รายจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 ราย ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามดำเนินการได้ 2 วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการขอความร่วมมือกับสำนักงานบัญชีและรวบรวมแบบสอบถามกลับเพื่อให้ครบตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ วิธีที่สอง ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้กลุ่มตัวอย่างและให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยโดยการใส่ซองติดแสตมป์ลงทะเบียนไปและกลับตามที่อยู่ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยแต่ละจังหวัด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมาเมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้ว ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน ในช่วงเดือนมีนาคม 2558 ถึงเดือนพฤษภาคม 2558 และสรุปข้อมูลที่ได้ โดยได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์รวบรวมได้ 158 ราย คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 90.29 ซึ่งสูงกว่าอัตราการตอบกลับร้อยละ 57 ถือว่าผ่านเกณฑ์การเชื่อถือได้ (สุทธิ ชัตติยะ และ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์, 2554)

สำหรับการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการที่นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญดูว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่เพียงพอ รวมไปถึงการตรวจสอบด้านภาษา ข้อคำถาม คำชี้แจงต่างๆ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.804 สามารถอธิบายเป็นรายประเด็น พบว่า ทุกรายประเด็นมีค่ามากกว่า 0.7 ถือว่าผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ (บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร, 2550)

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับสมมติฐานข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลสำนักงานบัญชี จำนวน 158 ชุด พบว่าผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไปจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 ปฏิบัติหน้าที่มีระยะเวลามากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของผู้ทำบัญชี คือ มีหน้าที่จัดทำบัญชีและออกงบการเงิน จัดทำรายงานยื่นกรมสรรพากร จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 88.0

นอกจากนี้สำนักงานบัญชี ส่วนใหญ่จดทะเบียนในรูปของบุคคลธรรมดา จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.0 พนักงานบัญชีส่วนใหญ่มีคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.1 ดำเนินธุรกิจมานานกว่า 15 ปี จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.6 จำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการอยู่ระหว่าง 51-100 รายจำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.3

ส่วนที่ 2 การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชี

การใช้ความรู้ในวิชาชีพของผู้ทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการใช้ความรู้ในวิชาชีพ
1. ด้านการทำบัญชี	4.43	0.544	มากที่สุด
2. ด้านการบัญชีภาษีอากร	4.43	0.592	มากที่สุด
3. ด้านการวางระบบบัญชี	4.00	0.785	มาก
4. ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี	3.99	0.848	มาก
5. ด้านการสอบบัญชี	3.97	0.820	มาก
6. ด้านบัญชีบริหาร	3.95	0.861	มาก
รวม	4.13	0.546	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี พบว่า ด้านการทำบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการวางระบบบัญชี ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านบัญชีบริหาร อยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหาและอุปสรรค
1. ด้านมาตรฐานการบัญชี	3.34	0.842	ปานกลาง
2. ด้านภาษีอากร	3.33	0.828	ปานกลาง
3. ด้านลูกค้า	3.26	0.854	ปานกลาง
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.23	1.054	ปานกลาง
5. ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี	3.08	0.912	ปานกลาง
6. ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี	3.05	1.006	ปานกลาง
รวม	3.21	0.727	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้าน
มาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้าน
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี ของสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ตัวแปร	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี						
	ภาพรวม	ลูกค้า	มาตรฐานการบัญชี	ภาษีอากร	เทคโนโลยีสารสนเทศ	การปฏิบัติงาน	อื่นๆ
1. เพศ	-	-	-	-	-	-	-
2. อายุ	√*	√**	-	-	√*	-	-
3. ระดับการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-
4. ประสบการณ์การทำบัญชี		√**	√**	-	-	-	-
5. หน้าที่ความรับผิดชอบ							
5.1 รับผิดชอบจัดตั้งนิติบุคคลหรือเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนนิติบุคคล	-	-	-	-	-	√*	
5.2 จัดทำบัญชี ออกงบการเงินจัดทำรายงานการยื่นกรมสรรพากร	-	-	-	-	-	-	√*
5.3 วางระบบบัญชี	-	√*	√**	-	-	-	-
5.4 ให้คำปรึกษาทางการเงินและวิเคราะห์งบการเงิน	√**	√**	-	√**	-	-	-
5.5 ให้คำปรึกษาและแนะนำด้านการวางแผนภาษีอากร	-	-	-	-	-	-	-
5.6 หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ เครื่องหมาย √ แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ **P<0.05, *P<0.10

- แสดงถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ **P<0.05, *P<0.10

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในภาพรวม ด้านลูกค้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งประสบการณ์การทำบัญชี ยังมีอุปสรรคต่อการจัดทำบัญชีในส่วนของลูกค้า การใช้มาตรฐานการบัญชี สำหรับสัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการวางระบบบัญชีมีผลต่อการจัดทำบัญชีในด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี และในการให้คำปรึกษาทางการเงินและวิเคราะห์งบการเงินมีผลต่อการจัดทำบัญชีในภาพรวม ด้านลูกค้า และด้านภาษีอากร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยข้อมูลสำนักงานบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 4 สรุปผลความแตกต่างของปัจจัยข้อมูลสำนักงานบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ตัวแปร	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี						
	ภาพรวม	ลูกค้า	มาตรฐานการบัญชี	ภาษีอากร	เทคโนโลยีสารสนเทศ	การปฏิบัติงาน	อื่นๆ
1. รูปแบบการจัดทะเบียนของสถานประกอบการ	-	-	-	-	-	-	-
2. ระดับคุณวุฒิการศึกษาด้านบัญชี	-	-	-	-	-	-	-
2.1 ระดับ ปวช.	-	-	-	-	-	-	-
2.2 ระดับ ปวส.	-	-	-	-	-	-	-
2.3 ระดับปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-
2.4 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	-	-	-	-	-	√*	-
3. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	-	-	-	-	-	-	-
4. จำนวนลูกค้าที่ให้บริการรับทำบัญชี	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ เครื่องหมาย √ แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ **P<0.05, *P<0.10

- แสดงถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ **P<0.05, *P<0.10

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับคุณวุฒิการศึกษาด้านบัญชีที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีที่แตกต่างจะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีกับการทำบัญชีที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านการใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี

ตารางที่ 5 สรุปขนาดการตอบสนองของปัจจัยการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ตัวแปร	ขนาดการตอบสนอง (ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี)						
	ภาพรวม	ลูกค้า	มาตรฐานการบัญชี	ภาษีอากร	เทคโนโลยีสารสนเทศ	การปฏิบัติงาน	อื่นๆ
1. การใช้ความรู้ด้านการทำบัญชี	-	-	-	-	-	-0.323*	-0.401*
2. การใช้ความรู้ด้านการสอบบัญชี	-	-	-	-	-		-
3. การใช้ความรู้ด้านการบัญชีบริหาร	-	-	-	0.186*	0.306**	0.230*	0.233*
4. การใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชี	-0.202*	-0.244*	-0.395**	-0.230*	-	-	-
5. การใช้ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร	-	-	-	-	-	-	-
6. การใช้ความรู้ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี	0.156*	0.251**	0.285**	0.156*	-		-

** หมายถึงที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ * หมายถึงที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการใช้ความรู้ด้านบัญชีบริหาร มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีในทิศทางเดียวกัน โดยมีขนาดการตอบสนอง เท่ากับ 0.186 0.306 0.230 และ 0.233 ตามลำดับ และการใช้ความรู้ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในภาพรวม ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ในทิศทางเดียวกันเช่นกัน โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.156 0.251 0.285 และ 0.156 ตามลำดับ ในขณะที่การใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชีและการใช้ความรู้ด้านการทำบัญชี มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ด้านการปฏิบัติงาน และด้านอื่นๆ ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.202 0.244 0.395 0.230 0.323 และ 0.401 ตามลำดับ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อให้ผู้ทำบัญชี สำนักงานบัญชี สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้ทำบัญชีหรือบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
2. เพื่อให้ผู้ทำบัญชี สำนักงานบัญชี ทราบถึงปัจจัยในการใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

การอภิปรายผล

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อการใช้ความรู้วิชาชีพบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรู้วิชาชีพภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทำบัญชี เนื่องจากผู้ทำบัญชีใช้ความรู้ในการทำบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงิน ด้านบัญชีภาษีอากร ใช้ความรู้ในการจัดเตรียมภาษีเพื่อนำส่งกรมสรรพากรรายปีพร้อมทั้งยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี ด้านวางระบบบัญชีใช้ความรู้การวางระบบบัญชีในการออกแบบ รวมทั้งด้านการศึกษาและเทคโนโลยีบัญชี นิยมใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในการทำบัญชีและออกงบการเงินมากขึ้น สอดคล้องกับสุภาพร เฟ่งพิศ (2553) ที่ว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีการใช้ความรู้ทางการทำบัญชีมากที่สุดในการจัดทำงบ รองลงมาเป็นการใช้ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรในการยื่นแบบภาษีเพื่อนำส่งกรมสรรพากร และการใช้ความรู้ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ และลูกค้าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดทำบัญชีมากที่สุดคือด้านภาษีอากร (ปริยาภรณ์ ศุภธนาทรัพย์, 2547)

2. ระดับความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมาตรฐานการบัญชี เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีความเห็นว่ามาตรฐานบางฉบับมีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบ่อย รองลงมาเป็นด้านภาษีอากรเนื่องจากระยะเวลาในการเก็บรักษาเอกสารไม่เหมาะสม หรือไม่เพียงพอต่อการจัดทำบัญชี ด้านลูกค้า มีความคิดเห็นในเรื่องลูกค้าส่งเอกสารหลักฐานในการจัดทำบัญชีล่าช้า ข้อมูลไม่ครบถ้วน เป็นต้น สอดคล้องกับมาริษา ทิพย์อักษร (2554) ที่ว่า ผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีปัญหาด้านภาษีอากร ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากลูกค้าไม่ได้เตรียมเอกสารมาให้ครบ ส่วนทางด้านภาษีมีการปรับปรุงฐานภาษีตลอดเวลา และระยะเวลาในการจัดทำภาษีอากรสั้น สำหรับด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานส่วนใหญ่เป็นระดับสากลทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ อีกทั้งด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ โปรแกรมไม่สนับสนุน เนื่องจากอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีความล้าสมัย เป็นต้น

3. การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลข้อมูลสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีสรุปได้ดังนี้

3.1 สรุปผลการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมการทำงาน ด้านลูกค้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งประสบการณ์การทำบัญชียังมีอุปสรรคต่อการทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับ วัชรวิทย์ (2554) ที่ว่า ประสบการณ์ในการทำงานผู้จัดทำบัญชีมีความสัมพันธ์กับระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2 สรุปผลความแตกต่างของข้อมูลสำนักงานบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี พบว่าสำนักงานบัญชี ที่มีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิการศึกษาด้านบัญชีสูงกว่าระดับปริญญาตรีที่แตกต่างกันก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีกับการทำบัญชีของผู้ทำบัญชีที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 สอดคล้องกับ สุภาพร เพ่งพิศ (2553) ที่ว่า ระดับการศึกษามีผลต่อปัญหาทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประสานกับลูกค้า ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี

4. ศึกษาการใช้ความรู้วิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ดังนี้

4.1 ผู้ทำบัญชีที่มีการใช้ความรู้ด้านบัญชีบริหาร มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำด้านบัญชีภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี ในทิศทางเดียวกัน โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.186 0.306 0.230 และ 0.233 ตามลำดับ จากการปฏิบัติทางด้านภาษีอากร เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มมีบางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน อีกทั้งการปฏิบัติทางบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีบางประเด็นมีความแตกต่างกันกับการปฏิบัติทางภาษีอากร จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชี หรือการปรับปรุงรายงานเพื่อยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล และอาจเกิดความสับสนกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มได้ (จินจิรา สันติชัยรัตน์, 2549)

4.2 ผู้ทำบัญชีที่มีการใช้ความรู้ด้านการทำบัญชี มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านการปฏิบัติงาน และด้านอื่นๆ ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.323 และ 0.401 ตามลำดับ สาเหตุจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้ให้ความสำคัญกับเอกสารที่จะนำมาบันทึกบัญชี ไม่มีความรู้ทางบัญชีเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลในงบการเงินที่ผู้ทำบัญชีนำเสนอ เป็นต้น

สอดคล้องกับสุภาพร เฟ่งพิศ (2553) ที่ว่า การใช้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีบริหาร และการใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชีมีผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงานกับลูกค้า ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับจันทิมา สุขุมตันติ (2554) ที่ว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านบัญชีบริหารของผู้จัดการฝ่ายบัญชี คือ การใช้ข้อมูล การกำหนดนโยบายบัญชีที่ไม่ชัดเจน การใช้งบประมาณในการควบคุมดำเนินงาน การจัดทำรายงานวิเคราะห์ การใช้ระบบสารสนเทศ รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และสอดคล้องกับศิริวรรณ สุ่มเล็ก (2546) ที่ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ คือปัญหาด้านความรู้ความสามารถของพนักงานบัญชีซึ่งขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำผู้บริหารในการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อตัดสินใจได้

4.3 ผู้ทำบัญชีที่มีการใช้ความรู้ด้านการวางระบบบัญชีมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในภาพรวมด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี และด้านภาษีอากร ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.202 0.244 0.395 และ 0.230 ตามลำดับ เนื่องจากการประกอบธุรกิจที่ขายสินค้า หรือให้บริการก่อนหรือหลังจากการดำเนินกิจการ มักประสบปัญหาข้อมูลทางบัญชีและเอกสาร ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารบุคคลภายนอก ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลทางด้านบัญชีและภาษีอากรขาดการบริหารจัดการในการวางระบบบัญชีที่ดี ทำให้การจัดทำงบการเงินเพื่อภาษีอากรผิดพลาดคลาดเคลื่อนอันเกิดจากการวางระบบบัญชีของธุรกิจ สอดคล้องกับชิตดา รัตนานนท์ (2548) ที่ว่า วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและระบบบัญชีของวัดไทยในกรุงเทพมหานคร ยังไม่เหมาะสมตามแนวการปฏิบัติทางบัญชีและขาดการควบคุมภายในที่ดี โดยเฉพาะระบบการจ่ายเงิน และทรัพย์สิน ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์และความรู้ด้านบัญชี

4.4 ผู้ทำบัญชีที่มีการใช้ความรู้ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในภาพรวม ด้านลูกค้า ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านภาษีอากร ในทิศทางเดียวกัน โดยมีขนาดการตอบสนองเท่ากับ 0.156 0.251 0.285 และ 0.156 ตามลำดับ สอดคล้องกับมาริษา ทิพย์อักษร (2554) ที่ว่า ปัญหาของผู้ทำบัญชีมากที่สุด คือ การเลือกใช้โปรแกรมทางบัญชีที่เหมาะสมต่อการสภาพการทำงาน หรือเกิดจากอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกความทันสมัยส่งผลให้การบริการเกิดความไม่สะดวก ลำช้า สำหรับมาตรฐานการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและเทคโนโลยี ทำให้ผู้ทำบัญชีไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้สอดคล้องกับประภัสสร กิตติมนิรม (2551) ที่ว่า ปัญหาที่สำนักงานบัญชีพบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชีซึ่งบางฉบับยากแก่การตีความและนำมาปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ด้านลูกค้า ควรจัดเตรียมเอกสารมาให้ครบและจัดหมวดหมู่เอกสารให้ถูกต้องเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ควรให้ความสำคัญต่อเอกสารหลักฐานประกอบการจัดทำบัญชี เพื่อยืนยันการเงินและเสียภาษีให้ถูกต้อง รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจ การวางแผนการลงทุน และควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหาร

2. ด้านมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการบัญชีมีการพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้ทำบัญชีควรจะศึกษาติดตามการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการบัญชีสม่ำเสมอ และควรปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีให้ง่ายต่อความเข้าใจและการตีความ นอกจากนี้ ผู้ทำบัญชีมีหน้าที่รับผิดชอบการทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ระเบียบข้อกำหนดต่างๆ ในการจัดทำบัญชีที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี อย่างไรก็ตาม ผู้ทำบัญชีอาจมีมาตรฐานในการจัดทำบัญชีที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการฝึกอบรมผู้ทำบัญชีให้มีแนวคิดปฏิบัติที่สอดคล้องกัน

3. ด้านภาษี ควรปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์และศึกษาแนวโน้มของภาษีไม่ให้มีช่องว่าง เพิ่มระยะเวลาในการจัดทำภาษีอากรให้มากขึ้น

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเพิ่มอุปกรณ์ให้มากขึ้น อัปเดตโปรแกรมให้ทันสมัยขึ้นและเพิ่มทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสนใจที่รวมทั้งการให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการ

5. ด้านการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี สำหรับผู้ที่ทำงานด้านการวางระบบบัญชีนั้น การอบรมความรู้ด้านวิธีการบัญชีและประสบการณ์ที่ได้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับระบบงานประจำของสำนักงาน การจัดสายงาน รวมไปถึงหลักการและวิธีปฏิบัติการตรวจสอบเพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวางระบบบัญชีได้อย่างรัดกุม

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2557). ทะเบียนรายชื่อสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>

- _____. (2557). *สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543*. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2557, จาก http://www.dbd.go.th>ewt_news
- _____. (2557). *สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547*. สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2557, จาก http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=2636&file name=index
- จันทิมา สุขุมตันติ. (2554). *การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานด้านบัญชีบริหารของผู้จัดการฝ่ายบัญชี กรณีศึกษาในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- จินจิรา สันติชัยรัตน์. (2549). *ปัญหาของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลและ ภาษีมูลค่าเพิ่ม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัตตา รัตนานนท์. (2548). *ปัญหาและทางแก้ปัญหาสำหรับระบบบัญชีของวัดไทยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารี หิรัญศรีมี และคณะ. (2559). *การบัญชีขั้นต้น*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- บุญใจ ศรีสถิตยีนรากร. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัย: แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- ประภัสสร กิตติมนิรม. (2551). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการให้บริการของสำนักงานบัญชีในจังหวัดนนทบุรี*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ปริญญารณ์ ศุภธนาทรัพย์. (2547). *ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการจัดทำบัญชีของสำนักงานสหมิตรการบัญชี*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- มาริษา ทิพย์อักษร. (2554). *ปัญหาของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วัชรวิทย์ สันติวัฒน์. (2554). *ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริวรรณ สุ่มเล็ก. (2546). *ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กรณีศึกษา ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). *พระราชบัญญัติการบัญชีและวิชาชีพบัญชี*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.accsol.co.th/act.html>
- _____. (2559). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.jap.tbs.tu.ac.th>files>Jap30>full>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.idd.go.th>th-TH>

สุทธิติ ชัดติยะ และ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2554). *แบบแผนการวิจัยและสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พรินติ้ง.

สุนันทา เลานันท์. (2544). *การพัฒนาองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์โตร.

สุภาพร เฟ่งพิศ. (2553). *ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

DuBrin, A.J. (1984). *Foundations of Organizational Behavior: An Applied Perspective*. New Jersey: Prentice-Hall.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.